

Mateřská škola Zdounky, okres Kroměříž

Minimální preventivní program školy

Školní rok 2024/2025

Úvod

Motto: „Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole.“

Předškolní vzdělávání je obdobím v životě dítěte, které je optimální pro položení základů k osvojení zdravého životního stylu, pozitivních postojů a dovedností a prevenci vzniku sociálně patologických jevů. V rámci preventivních aktivit, které jsou dětem přiblíženy hravou formou, dochází k rozvoji dovedností spojených s odmítáním všech druhů rizikového chování, projevů agresivity, šikany a dalších nežádoucích společenských jevů. U dětí se snažíme posilovat jejich komunikační dovednosti, sebevědomí, sebeúctu a úctu mezi sebou navzájem, učíme je poznávat sebe sama, učíme je řešit konflikty, překonávat překážky a smysluplně využívat volný čas.

V rámci školní preventivní strategie má MŠ Zdounky vypracován minimální preventivní program, který plně koresponduje se školním vzdělávacím programem „Pohodou ke zdraví“.

Charakteristika školy

Mateřská škola Zdounky, okres Kroměříž se nachází v klidné části obce Zdounky, mimo hlavní komunikaci. Budova je obklopena rozsáhlou zahradou se vzrostlými stromy a dětským hřištěm. Hlavním účelem školy je poskytování výchovně-vzdělávacích služeb dětem předškolního věku. Aktuálně jsou v MŠ plně obsazeny 4 třídy. Režim dne je sestaven s ohledem k psychosociálním potřebám a věku dětí. Vyučování probíhá v blocích, kdy se střídá pracovní a odpočinkový režim. Učitelé kladou důraz na individuální potřeby dětí, dostatek prostoru je věnován relaxaci a aktivnímu pohybu dětí.

V celém areálu MŠ je dodržován přísný zákaz kouření (včetně elektronických cigaret), pití alkoholu a užívání drog či jiných psychotropních látek. Všechny prostory ve škole jsou upraveny pro bezpečný pohyb dětí, je pravidelně dodržována kontrola zařízení a vybavení školy z hlediska jejich bezpečnosti. V případě drobných úrazů je na označeném místě dostupná vybavená lékárnička pro poskytnutí první pomoci. Všichni zaměstnanci školy prochází opakovaně (každé 3 roky) proškolením v první pomoci. V případě vážnějších úrazů postupují zaměstnanci při jejich řešení v souladu se směrnici BOZP.

Ve škole se snažíme vytvářet příjemné prostředí, budovat v dětech pocit jistoty a vzájemné důvěry. Jsme nakloněni otevřené komunikaci, respektujeme individualitu každého jednotlivce, jsme tolerantní k odlišnostem. Snažíme se o budování pozitivních vztahů a sociálních vazem mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a zaměstnanci školy, mezi zaměstnanci a rodiči, mezi zaměstnanci navzájem i mezi zaměstnanci a vedením školy. Klademe důraz na sounáležitost se třídou a školou jako takovou, usilujeme o to, aby se rodiče i široká veřejnost mohla podílet na životě naší mateřské školy.

Předškolní vzdělávání, které poskytujeme našim dětem, je propojené se skutečným životem. Děti si osvojují to, co má pro ně praktický smysl, co je vede k praktické zkušenosti. Při hodnocení předškolního vzdělávání využíváme především prostředků pozitivní motivace. V hodnocení chování uplatňujeme soubor jasně stanovených pravidel. Všichni zaměstnanci školy tato pravidla důsledně dodržují a tím pomáhají dětem se v těchto stanovených mantinelech bez obtíží pohybovat a respektovat je.

Cíle minimálního preventivního programu

Minimální preventivní program školy má ve výchovně-vzdělávacích aktivitách a činnostech MŠ Zdounky své nezastupitelné místo. Oblast prevence je jedním ze základních

pilířů, na kterých je postavena filosofie naší školy a která průběžně prolíná a vhodným způsobem doplňuje a rozvíjí školní vzdělávací program s názvem Pohodou ke zdraví.

Jako hlavní cíl MPP jsme si stanovili vést děti k osvojení a rozvoji zdravého životního stylu – a to v oblasti péče o své zdraví (zdravá strava, pravidelný pohyb, preventivní prohlídky), v oblasti péče o mezilidské vztahy (vytváření přátelských vztahů, pozitivního klimatu ve třídě, škole, pomoc potřebným, respekt a tolerance k druhým) a v oblasti péče o zdravé životní prostředí (viz. plán EVVO).

Mezi další vytyčené cíle patří:

- zvyšovat odolnost dětí vůči rizikovým a společensky nežádoucím jevům
- učit děti tyto společensky nežádoucí jevy rozpoznat a nepodlehnout jim, pokud se s nimi v budoucnu setkají
- rozvíjet sociální dovednosti, které napomáhají orientaci v sociálních vztazích, nést odpovědnost za své chování a uvědomění si důsledků svého jednání
- posilovat komunikační dovednosti dětí - podporovat vlastní aktivity dětí, schopnost řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- poskytovat dětem informace o tom, kde hledat pomoc v případě vzniku problému – nebát se o problémech mluvit
- spolupracovat s rodiči v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence, poskytovat poradenské služby rodičům v případě jejich potřeb
- průběžná práce s třídními kolektivy, monitorování klimatu ve třídách, prevence vzniku šikany, zjišťování problémů a jejich včasné řešení
- zajistit a organizovat besedy, vzdělávací programy na aktuální témata
- spolupracovat s KPPP – pobočka Kroměříž
- prohlubovat spolupráci rodiny se školou, zapojovat zákonné zástupce dětí do školních aktivit
- multikulturní výchova - rozvíjení poznatků, seznámení s jinými kulturami, prevence xenofobie a rasismu
- působit na děti vlastním příkladem

Realizace MPP

Na realizaci minimálního preventivního programu školy se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci v průběhu celého školního roku. Program je zaměřený na širokou oblast rizikového chování a možnosti výskytu sociálně-patologických jevů u dětí v mateřské škole. Minimální preventivní program školy je začleněn do témat ŠVP “Pohodou ke zdraví” a je realizován v rámci výchovně-vzdělávacích aktivit v jednotlivých třídách a při společných celoškolských akcích.

Důležitým principem uplatňovaným v oblasti školské primární prevence rizikového chování je model spirály. Aplikace modelu v praxi znamená, že jednotlivé znalosti, dovednosti a způsobilosti (kompetence) v příslušných oblastech na sebe vzájemně navazují, opakují se a rozvíjejí a tím tvoří ucelený systém.

Preventivní program respektuje věk a osobnostní zvláštnosti a potřeby dětí naší školy. Přibližuje dětem přijatelnou formou základní informace o problematice návykových látek, o škodlivosti kouření a zneužívání alkoholu, šikaně a jiných extrémních projevech agrese, o prevenci sexuálního násilí, poruchách příjmu potravy atd. Zároveň ukazuje a nabízí cesty k pozitivním alternativám v chování a smysluplného trávení volného času.

MPP navazuje, doplňuje a prolíná s dalšími aktivitami realizovanými v rámci mateřské školy jako je plán environmentální výchovy, práce v projektech Zdravý úsměv, Celé Česko čte dětem, Kuchyně bez hranic, Pohyb do MŠ a ZŠ atd.

Funkci školní metodičky prevence zastává ředitelka školy Mgr. Julie Zrnová. Vytváří, naplňuje a vyhodnocuje minimální preventivní program školy. Seznamuje všechny pedagogické pracovníky s aktivitami MPP a koordinuje, konzultuje a kontroluje jejich práci s MPP. Vyhodnocuje aktuální situaci ve škole a podílí se na řešení případných vzniklých problémů. V případě potřeby poskytuje konzultační a poradenskou činnost jednotlivým pedagogům, dětem a zákonným zástupcům. Spolupracuje s KPPP Zlín, pobočka Kroměříž a s okresním metodikem prevence. Zprostředkovává kolegům nabídku kurzů a seminářů z oblasti preventivních aktivit, seznamuje je s knižními novinkami a legislativními změnami z oblasti prevence.

Aktuální situace v mateřské škole z hlediska výskytu rizikového jednání – analýza stavu

Kapacita mateřské školy ve Zdounkách je 96 dětí. V každé třídě pracují 2 učitelky, dle potřeby a doporučení školského poradenského pracoviště i asistent pedagoga případně školní asistent. Pracovní doba učitelek se překrývá v dopolední části a je tak posíleno zajištění bezpečnosti při pobytu dětí venku, při výletech a jiných činnostech vyžadujících zvýšený dohled.

Učitelky v jednotlivých třídách pravidelně monitorují klima tříd a mapují vztahy mezi dětmi. Kromě metod pozorování, diskuse, komunikačního kruhu a rozhovoru, s třídami cíleně pracují, vedou děti k vzájemné spolupráci, toleranci, vcítění se do pocitů druhých. Učí děti, aby na své jednání a chování nahlížely formou sebereflexe, stanovují jasná a srozumitelná pravidla (pravidla třídy – na jejich stanovení se děti aktivně podílejí, jsou ve třídě stále vyvěšena na očích, průběžně se s nimi pracuje). Vedou děti k osvojení slušného společenského chování – učí je zdravit, prosit, děkovat, omluvit se. Při projevech agresivního nebo nevhodného chování (strkání do kamaráda, kousání, kopání, braní věcí, lhaní, vulgární vyjadřování, ...) využívají učitelky při řešení situace motivační příběhy, sociální učení s prvky dramatizace, pozitivní zpevňování, námětové hry, vyjádření emocí apod.

Neustálý pedagogický dohled nad dětmi, soustavná práce s dětským kolektivem ve třídách, prosociální zaměření ŠVP a pozitivní klima celé MŠ nahrává k tomu, že v posledních letech škola nezaznamenala žádný případ výskytu sociálně patologických jevů. Vztahy ve třídách jsou průběžně monitorovány, případné neshody ihned řešeny. Otevřená komunikace panuje i mezi zaměstnanci školy a zákonnými zástupci našich dětí. Na základě těchto skutečností budeme i nadále pokračovat ve stejné formě začleňování preventivních aktivit rizikového chování do výchovně-vzdělávacího procesu.

Hodnocení minimálního preventivního programu

Evidenci o aktivitách v rámci MPP vedou učitelky zápisem do třídní knihy. Informace o plnění MPP, akcích a námětech z oblasti prevence, aktuálních kontaktech a dalších budou předávány na pedagogických a organizačních poradách.

Spolupráce s rodiči

V případě výskytu rizikového chování učitelka bezodkladně informuje rodiče dítěte/děti o nastalé situaci, prokonzultuje s nimi problematiku situaci a dohodne se s nimi na dalším postupu a možnostech řešení. V případě závažnějších řešení je o takové schůzce sepsán

písemný zápis s podpisem obou zúčastněných stran. Rodičům může být doporučeno využití poradenských služeb školského poradenského zařízení, předány informace o problematice sociálně patologických jevů apod. Všichni rodiče jsou srdečně zváni k účasti a spolupráci při organizaci akcí školy, které dávají prostor k prohlubování vzájemných vztahů. Rodiče chápeme jako naše partnery a uvítáme jejich participaci na životě školy.

O aktivitách v rámci MPP jsou rodiče pravidelně informováni třídními učitelkami a informace naleznou rovněž na nástěnkách a webových stránkách školy.

Obsahový plán minimálního preventivního programu:

Seznámení pedagogů, rodičů a dětí s minimálním preventivním programem školy

Pedagogové jsou s plánem minimální prevence seznámeni na první organizační poradě ve školním roce. V průběhu roku pracují s MPP v rámci svého TVP, aktivity v plánu jsou průběžně doplňovány podle aktuální nabídky a zájmu dětí. O aktivitách MPP vedou zápis v TK.

Rodiče jsou s plánem minimální prevence seznámeni na prvních konzultacích v přípravném týdnu nového školního roku, plán je k dispozici i na webových stránkách školy. Rodiče jsou seznámeni se školním řádem, pravidly BOZ (např. uzavírání budovy – ochrana před vniknutím cizích osob, předávání a přebírání dětí přímo učitelce, vedení pouze zdravých dětí – ohleduplnost k ostatním, parkování v areálu MŠ s ohledem na pohyb dětí atd.), třídními pravidly, komunikují s učitelkami, vznášejí dotazy a připomínky a tím se podílejí na jejich vytváření. Důležitou součástí MPP je vzájemná spolupráce, spoluúčast zákonných zástupců na aktivitách školy, ochota podílet se na životě a pohodovém klimatu školy.

Děti jsou s plánem a aktivitami MPP seznamovány průběžně. MPP prostupuje, navazuje a rozšiřuje nabídku ŠVP a TVP. Děti se postupně seznamují s organizací a režimem dne v MŠ, průběžně jsou poučovány o dodržování pravidel bezpečnosti, společně s učitelkami se podílí na vytváření třídních pravidel, co se nám líbí a co ne, vedeme děti ke kritickému myšlení, hovoříme o příčinách a následcích.

Naše třída – seznámení s novým složením třídy, učíme se jména kamarádů, vytváříme si nové sociální vazby, všímáme si toho, co máme společné a naopak, v čem se lišíme, učíme se trpělivosti a toleranci. Zařazujeme aktivity na stmelení kolektivu, podporujeme spolupráci dětí. Důsledně dbáme na dodržování nastavených třídních pravidel, chápeme význam pravidel pro život (chováme se k sobě hezky, neubližujeme si, vzájemně si pomáháme, umíme poprosit, poděkovat, říci promiň, umíme se rozdělit, půjčujeme si hračky, umíme říct, že se nám něco nelíbí...). Pracujeme s chybou jako důležitou součástí v procesu učení.

Hračky – aktivity na podporu spolupráce – dělení se o hračku, společná hra, podpora vzájemné komunikace a konstruktivní řešení případných konfliktních situací, hezký vztah k věcem (úklid, šetrné zacházení, prevence vandalizmu, nácvik ohleduplnosti a tolerance – neničíme, co druzí vytvořili). Pořádek a řád v ukládání hraček pomůcek a jeho smysl, estetičnost uklizeného prostředí, bezpečnostní aspekt. Moje oblíbená hračka – citový vztah, co pro mě znamená, jak s ní zacházím.

Bezpečnost v silničním provozu – nácvik dovedností spojených s účastí v silničním provozu – jako chodci – nácvik přecházení silnice, znalost základního dopravního značení, význam semaforu, využívání reflexních prvků; jako cyklistů – nácvik jízdy na kole, koloběžce

v ohraničeném prostoru, na dopravním hřišti, dodržování bezpečnostních pravidel, jízda zručnosti, používání ochranných prostředků (přilba, chrániče), výbava kola, základní poznatky o lidském těle a nácvik jednoduché první pomoci.

- 20. 9. - zapojení do akce „Mezinárodní den bez aut“ – dopravní výchova, prevence bezpečného pohybu v silničním provozu, spolupráce s Policií ČR, podpora alternativní dopravy – pěšky, na kole, odrážedle, autobusem, vlakem)
- zapojení do projektu Reflexáci – bezpečný pohyb v silničním provozu – důležitost pravidla „být viděn“, využití reflexních prvků
- praktický nácvik – pohyb organizované skupiny – vycházky, cestování autobusem, vlakem – dodržování bezpečnostních pravidel, praktické seznámení s dopravním značením a signalizací (přechod, semafor, základní dopravní značky – pravidla pohybu po chodníku a po vozovce, nácvik přecházení vozovky)
- praktický nácvik – pohyb na odrážedle, kole, koloběžce v prostředí MŠ – bezpečnost a ohleduplnost všech účastníků, používání bezpečnostních přileb, pravidlo pravé ruky, dodržování rozestupů, základy první pomoci – ošetření odřeniny
- návštěva dopravního hřiště

Podpora zdravého životního stylu – pečujeme o své zdraví ve všech jeho složkách – zdraví fyzické, psychické, emocionální, sociální – význam zdravého životního stylu a jeho výhody, prevence obezity a ostatních poruch příjmu potravy. Aktivity zaměřené na poznání vlastního těla – vnímání chutí, vůní, příjemných a nepříjemných pocitů a prožitků, umění vyjádřit své emoce bez pocitu studu.

- 8. 10. 2024 – možnost screeningového vyšetření zraku v MŠ - Prima Vizus
- zapojení do sportovního projektu Pohyb do MŠ a ZŠ (rozvoj fyzické kondice, psychické odolnosti, navození dobré nálady)
- spolupráce se ZŠ Zdounky – pravidelné cvičení v tělocvičně školy (středa)
- pravidelné denní pohybové chvílky v MŠ
- plavecký výcvik a saunování – předškolní děti – jaro 2025
- podpora zdravého stravování – střídmost a pestrost jako klíč k prevenci obezity, zapojení do projektu Kuchyně bez hranic, spolupráce se školní jídelnou, používání výpěstků a bylinek ze školních záhonů
- Zdravý úsměv – preventivní program se zubním preventistou p. Forejtem – 5. a 6. listopadu, další setkání v únoru, květnu - prevence zubního kazu, nácvik správného čištění zoubků

Prevence zaměřená na mimořádné události (ochrana obyvatelstva, PO aj.)

- nácvik evakuace budovy
- návštěva hasičské zbrojnice
- integrovaný záchranný systém
- beseda s hasiči
- beseda s policisty
- Zdravotníček – seznámení se základy poskytování první pomoci – 22. a 23. 1. 2025
- návštěva dětské lékařky

Projevy altruismu a solidarity

- účast na sbírce pro nemocné děti Fondu Sidus

- Daruj hračku – zapojení do sbírky na pomoc Mateřské škole Krnov, zasažené povodní

Budování úcty ke stáří, zapojení do aktivit pro seniory

- vánoční vystoupení pro seniory – 9. 12. 2024
- společná setkání v rámci projektu Celé Česko čte dětem (Pohádková babička)

Prevence napadení psem – návštěva kynologa, vysvětlení správného chování při setkání se psem, nácvik ochranné pozice při napadení, vysvětlení „psí komunikace“ – varovné signály.

Obecné seznámení s problematikou návykových látek – látkových alkohol, cigarety, drogy a ostatních – gambling. Důsledky vzniku závislosti na lidské zdraví a mezilidské vztahy. Práce s obrazovým materiálem, motivační pohádkové příběhy, pokusy. Návštěva metodičky prevence s programem primární prevence zaměřené na zdravý životní styl.

Prevence týrání, zneužívání dětí – základní poznatky o lidském těle, projevy lásky a náklonosti blízkých osob a jejich odlišení od nepříjemných projevů cizích osob. Navození důvěry. Psychosociální hry, modelové situace, hraní rolí, nácvik odmítání, ostrážitost před cizími lidmi.

Provázanost s aktivitami environmentální výchovy – prevence vandalismu, ochrana životního prostředí (úklid v okolí MŠ, třídění odpadu, sběr papíru ve spolupráci se ZŠ), multikulturní výchova (zapojení dětí s OMJ).

Zhodnocení minimálního preventivního programu - co jsme se dozvěděli, co jsme si zapamatovali, co nám MPP dal.

Výstupy z MPP

Výstupem z MPP je získání jednotlivých znalostí, dovedností a kompetencí z jednotlivých oblastí prevence sociálně-patologických jevů.

a) Prevence záškoláctví

- Rozumí tomu, proč je důležité chodit pravidelně do školy
- Chápe, že vyhýbání se škole není řešením konfliktů
- Ví, na koho se obrátit, když má problém
- Poznává rozdíl mezi situací, kdy nemůže jít do školy (nemoc, úraz, rodinné důvody) a kdy se mu nechce jít do školy
- Umí se chovat slušně k ostatním dětem a nevyvolává konflikty
- Umí komunikovat o svých problémech

b) Prevence šikany

- Ví, že je zakázáno do školy nosit nebezpečné nástroje a zbraně – nože, pistole apod.
- Rozumí tomu, proč a jak jsou tyto nástroje nebezpečné
- Ví, že není dovoleno ubližovat ostatním dětem a týrat zvířata
- Chápe bolest, kterou může způsobit agresivním jednáním
- Uvědomuje si rozdíl mezi agresivním chováním prezentovaným v médiích a v reálných situacích ve škole
- Ví, jak se má zachovat, když je někomu ubližováno

- Nemá potřebu fyzicky napadat či slovně útočit na druhé
- Používá slovní omluvu a umí přiznat chybu
- Jedná s ohledem na druhé
- Má kladný postoj ke zvířatům
- Umí říct druhému, co mu vadí, neurážlivým způsobem
- Nepoužívá verbální agresi a vulgární nadávky
- Dokáže ovládat své chování (nechová se hlučně, vulgárně)
- Zvládá své afektivní stavy

c) Prevence v dopravě a při sportovních aktivitách

- Ví, jak se bezpečně pohybovat po chodníku, vozovce či na přechodu
- Ví, jak se může chránit v dopravním provozu
- Ví, jak postupovat, když se ztratí ve městě, v nákupním centru, v parku atd.
- Ví, že nesmí sednout k cizímu člověku do auta
- Chápe zásady a doporučení pro bezpečný kontakt se zvířaty
- Zná zásady, jak předcházet napadení zvířetem.
- Ví, jak se zachovat při napadení zvířetem
- Zná linky tísňového volání
- Zná základy první pomoci
- Zná zásady a doporučení bezpečné jízdy na kole, koloběžce
- Používá strategie odmítnutí, když po něm chce někdo něco nepříjemného
- Uplatňuje používání reflexních prvků a ochranných pomůcek při sportu či pohybu v silničním provozu
- Zvládne ovládat své chování a zbytečně neriskovat v dopravním provozu

d) Prevence sexuálního rizikového chování

- Chápe, že existují biologické, psychické a sociální rozdíly mezi chlapci a dívkami
- Ví obecně, jak vzniká a rodí se život
- Ví, jak se má chovat k osobám opačného pohlaví
- Umí mluvit o svém těle bez rozpaků a pocitu studu
- Umí odmítnout projevy náklonnosti, které jsou mu nepříjemné
- Je způsobilé dodržovat základní hygienu a péči o tělo
- Zvládne se vyrovnat s odmítnutím
- Umí přijmout kompliment

e) Prevence zneužívání návykových látek

- Ví, že existují návykové látky
- Ví, že je zakázáno vlastnit některé látky – drogy
- Ví, že nemá nic přijímat a konzumovat od cizích lidí
- Vnímá rozdíly mezi zdravým životním stylem a užíváním drog
- Umí odmítnout

f) Prevence poruch příjmu potravy

- Chápe význam pravidelnosti v příjmu potravy
- Má představu o tom, jak vypadá zdravé jídlo
- Zná zdravotní rizika provázející hladovění, přejídání

- Umí si s pomocí dospělého připravit jednoduchou zdravou svačinu
- Snaží se jíst pravidelně a v klidu
- Pravidelně se věnuje vybrané tělesné aktivitě

g) Prevence týrání, zneužívání a zanedbávání dětí

- Ví, že není povoleno, aby se jej dotýkal cizí člověk
- Chápe, že jej nesmí nikdo nutit do toho, aby se ono dotýkalo druhých lidí
- Umí odlišit, které chování je nevhodné a co je zakázáno, aby mu činil někdo druhý
- Umí požádat o pomoc v případě ohrožení nebo strachu z týrání a sexuálního zneužívání